

Els transgènics: aliments manipulats genèticament

ANNA ROCA > TEXT

Els organismes genèticament modificats (OGM) són organismes vius, vegetals o animals, als quals se'ls ha alterat l'ADN per tal de conferir-los determinades característiques que no tenen de manera natural. Dins dels OGM hi ha els transgènics, als quals se'ls han introduït gens d'altres espècies.

S'anomenen, també, transgènics els productes que contenen algun ingredient a la seva composició procedent d'un cultiu transgènic. Les llavors modificades genèticament es van començar a conrear a partir de l'any 1998. Des de llavors, Catalunya és una de les regions europees on n'hi ha més producció. De les 30.000 hectàrees de blat de moro sembrades el 2007, un 46% corresponien a llavors genèticament modificades. Les comarques on més se'n va conrear van ser el Segrià i la Noguera. A les comarques gironines, és a l'Empordà on es cultiva un major nombre d'hectàrees de blat de moro transgènic.

Els seus detractors alerten dels efectes imprevisibles de la biotecnologia, dels possibles impactes ambientals sobre el medi i la salut de les persones o de la perversió que implica el control de les llavors modificades per les grans empreses multinacionals

La introducció dels organismes genèticament modificats és un tema que massa sovint planteja confusió. L'opinió pública està dividida en dos pols totalment oposats: per una banda els que defensen el seu progrés, i per l'altra els que hi estan totalment en contra. Els primers al·leguen nivells més alts de producció agrària, estratègies d'adaptació a condicionants ambientals adversos o resistència a malalties i plagues. Els seus detractors alerten dels efectes imprevisibles de la biotecnologia, dels possibles impactes ambientals sobre el medi i la salut de les persones o de la perversió que implica el control de les llavors modificades per les grans empreses multinacionals. S'atenen al principi de precaució, que considera que fins que no es demostrï el contrari no s'ha d'exposar la població ni el medi als efectes de manipulacions tecnològiques amb conseqüències incertes.

Ja sabem quins aliments són transgènics?

La realitat és complexa, i com a consumidors encara restem indefensos davant el desconeixement dels aliments que mengem. Malgrat que la normativa diu que els productes que contenen més d'un 0,9% de transgènics s'han d'etiquetar, el fet és que és molt difícil identificar-los. A més, no

s'exigeix l'etiquetatge de productes derivats d'animals alimentats amb transgènics, com ara els làctics, la carn o els ous. Greenpeace ha editat una publicació per ajudar el consumidor a diferenciar productes en què l'agroindústria ha fet servir ingredients transgènics. És la *Guia Roja i Verda*, que ja va per la seva quarta edició i que ha estat revisada recentment.

A Catalunya només es conrea blat de moro modificat genèticament, i els diversos conflictes sorgits arreu del territori han demostrat que la seva compatibilitat amb l'agricultura tradicional i ecològica és impossible. Hi ha evidències de contaminacions irreversibles. L'any 2007 es va identificar la contaminació de la varietat de blat de moro del queixal en un productor ecològic de l'Empordà. Casos com aquest forcen els pagesos que no volen conrear transgènics o que volen tenir una producció ecològica a abandonar totalment el cultiu del blat de moro. L'Assemblea Pagesa de Catalunya, Greenpeace i la Plataforma Transgènics Fora! van publicar l'any 2006 un informe on s'argumenta que la coexistència de conreus transgènics amb convencionals o ecològics és impossible.

L'any 2007 a Europa més de 170 regions i 4.500 governs o entitats locals s'han declarat zones lliures de transgènics, és a dir, zo-

A Catalunya, els diversos conflictes sorgits arreu del territori han demostrat que la seva compatibilitat amb l'agricultura tradicional i ecològica és impossible

nes on no es permet el conreu de varietats transgèniques. A Catalunya ja s'han adherit a la iniciativa més de 50 municipis i tres comarques senceres. A les comarques gironines ho han fet municipis com Begur, Celrà, Olot, Ripoll o Santa Pau.

Més enllà dels possibles efectes sobre el medi i la salut de les persones, la introducció de les llavors transgèniques va acompanyada d'una dependència directa de la multinacional que les comercialitza. Aquest vincle, que pot semblar banal, té un fort impacte en l'economia global i local. Cada vegada el control de la biotecnologia es concentra en menys mans. Alhora, induïx a canvis en la pagesia, que passa a conrear la mateixa varietat i deixa de banda la tan preuada diversitat agrària tradicional.

DATA CRAFT

En aquest escenari, els conreus transgènics són produccions globals allunyades de les dinàmiques locals en què la pagesia cultiva les varietats més ben adaptades al llarg de la història, transmeses de generació en generació a través de les llavors.

Som lo que Sembrem

Som lo que Sembrem és la plataforma creada per donar suport a una iniciativa legislativa popular (ILP) per tal d'aturar els cultius i aliments transgènics a Catalunya. La proposta sorgeix des d'Assemblea Pagesa de Catalunya per constituir un espai comú de treball amb totes aquelles persones i organitzacions disposades a col·laborar en la campanya. La plataforma es planteja com a objectius clars que Catalunya sigui declarada zona lliure de transgènics, que es prohibeixi el conreu de varietats transgèniques, que s'exigeixi un etiquetatge clar dels productes i que es declari una moratò-

ria als conreus transgènics per investigar-ne els efectes.

Ja fa més d'un any que Som lo que Sembrem es va començar a bellugar arreu del territori per anar estenent el seu missatge. Després de 135 dies hàbils de recollida (120 de fixats per la llei i 15 de pròrroga), la campanya va finalitzar a final d'agost de 2008 amb 105.896 signatures de catalans i catalanes perquè la proposta de llei es debati al Parlament. La Llei de participació d'iniciativa legislativa popular necessita 50.000 signatures per començar el procés.

La plataforma no s'atura amb el lliurament de les signatures al Parlament. La seva intenció és crear un grup actiu de discussió política i social entorn de l'agricultura i els models de futur que el sector ha d'adoptar a Catalunya. El debat encetat s'ha valorat molt positivament des de Som lo que Sembrem, que creu que s'ha informat la ciutadania sobre els efectes dels OGM en la salut, en el medi ambient i en l'agricultura.

Anna Roca

Hectàrees de blat de moro l'any 2007

Comarca	Blat de moro total	Blat de moro OGM sobre el total
Alt Empordà	2.374,77	59%
Baix Empordà	2.323,53	64%
Garrotxa	1.756,42	2%
Gironès	850,41	21%
Pla de l'Estanty	84,88	39%
Ripollès	127,74	0%
Selva	610,06	17%
Comarques gironines	8.127,81	40%
Catalunya	31.945,11	46%

Font: Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, 2007

